

Remissvar

Sida	1(3)
Datum	2018-03-23
Diariennr	1.6-471/2017
Handläggare	Patricia Helanow
Versionsnr	1.0
Godkänd av	VD

Post- och Telestyrelsen
prisreglering@pts.se

Yttrande över förslag till ny kalkylmodell för det fasta nätet (Dnr: 14-6236)

1 Inledning

Såsom Stokab tidigare angett tillhandahåller Stokab endast svartfiber med tillhörande installationer, vilket upplåts på likvärdiga villkor till såväl grossistkunder på marknaden för elektronisk kommunikation som till företag och institutioner på andra marknader (enbart B2B). Stokab tillhandahåller således endast en grossisttjänst och inte några kapacitetstjänster eller tjänster i detaljistledet. Stokab ägs av Stockholms stad och verkar främst inom Stockholms kommun.

2 Stokabs synpunkter

PTS har på ett föredömligt sätt sammanställt och kommenterat inkomna yttranden över det förra samrådet. PTS förtydliganden och revideringar underlättar förståelsen av de antaganden, analyser och därpå följande val av principer som görs i kalkylmodellen. Modellens komplexitet ställer dock höga krav på tydlighet även i Modellreferensdokumentet (MRD). Enligt Stokab finns det därför ytterligare förbättringspotential i arbetet med kalkylmodellen varför Stokab lämnar några ytterligare synpunkter i detta samråd.

Stokab noterar med tillfredsställelse att PTS delar bolagets slutsats att det krävs en mycket omfattande omarbetning av hela kalkylmodellen vid en eventuell tillämpning på en icke vertikalt integrerad operatör samt att PTS klargör att modellens hypotetiskt effektiva operatör (HEO) är vertikalt integrerad och anlägger ett nationellt modernt nät. Såsom Stokab nämnde i det förra samrådet anser bolaget att PTS val i detta hänseende både är ändamålsenligt och logiskt, då avsikten är att räkna fram kostnadsresultat för Telias prisreglerade produkter. Det vore dock än mer fördelaktigt om PTS klargöranden om HEO:s egenskaper och de bakomliggande motiven till vald nätdesign i föreliggande kalkylmodell även anges tydligt i MRD-principerna och dess förklarande texter.

2.1 MRD - principer för kalkylmodellen för det fasta nätet

Vad gäller den centrala frågan avseende PTS val av en hypotetisk effektiv operatör som är vertikalt integrerad, kan PTS förslagsvis beröra detta både i den förklarande texten inför och i princip 1 så att detta tydligt framgår i föreliggande MRD.

PTS förtydligar i sin kommentar över Stokabs ingivna yttrande, att skalan på det hypotetiska nätet påminner om Telias nät och att Telias nät är förebild till kalkylmodellens corenät. Enligt Stokab skulle MRD vinna på att detta tydliggörs i nämnda dokument, förslagsvis i den förklarande texten inför principerna för corenätet. Att corenätet modelleras som ett aktivt nät är logiskt utifrån PTS förtydliganden att HEO är vertikalt integrerad. Likaså är det ändamålsenligt att Telias nät är förebild, då dess kopparprodukter är föremål för prisreglering. Men endast utifrån de förklarande texterna och principerna i föreliggande utkast av MRD ter sig detta inte lika självklart, d.v.s. att PTS valt att modellera ett nät som byggs av en vertikalt integrerad HEO. Utan PTS förtydligande skulle MRD kunna tolkas annorlunda, exempelvis enligt nedan.

i) Princip 1: ”*Den modellerade operatören är en hypotetiskt effektiv operatör.*” Då denna HEO inte tillskrivs egenskapen vertikalt integrerad, varken i den förklarande texten inför eller i principen, skulle denna HEO även kunna tillskrivas exempelvis egenskapen icke vertikalt integrerad.

ii) Kalkylmodellen ska beräkna kostnaderna som en HEO skulle ha för att bygga ett modernt effektivt fibernät. Utan ett tydliggörande av att HEO är vertikalt integrerad finns andra alternativa sätt att resonera på vad gäller dimensionering och nätdesign av ett modernt effektivt fibernät.

Om dessa två centrala utgångspunkter inte tydliggörs av PTS skulle således corenätet likväl kunna modellerats med ett passivt nät, helt separerat från det aktiva lagret, vilket skulle leda till ett corenät med en helt annan dimensionering och nätdesign i det passiva lagret än det nu valda. En sådan modellering vore dock inte ändamålsenlig med hänsyn till PTS avsikt med kalkylmodellens tillämpning. Principen blir, med det corenät som valts i kalkylmodellen, således både logiskt och ändamålsenligt mot bakgrund av PTS förtydliganden. Ett förtydligande även i MRD-dokumentet är dock önskvärt.

Stokab noterar att PTS anger att de i föreliggande kalkylmodell väljer att tillämpa samma princip för alla byggnader vad gäller väg-till-hus. Då de tekniska principerna i accessnätet avser spegla svenska förhållanden och inte endast SMP-operatörens nätdesign bör PTS förtydligande även föras in i den förklarande texten till MRD-principerna, d.v.s. att PTS valt att använda samma princip för alla byggnader även om det vid anläggning av fibernät förekommer andra affärsmodeller. PTS anger också i sin kommentar att det är vanligt förekommande att anslutningsavgifter tas ut av nätägare. Även detta bör tydliggöras i MRD genom en nyansering av beskrivningen¹ för hur den sista biten i accessnätet finansieras, så att det framgår att det är vanligt att anslutningsavgiften betalas av slutkund men att det förekommer andra affärsmodeller där det inte tas ut någon anslutningsavgift.

2.2 Modelldokumentation av kalkylmodellen för det fasta nätet

2.3 Anläggningsarbete och schaktning

Stokab noterar med tillfredsställelse att PTS i föreliggande kalkylmodell till viss del reviderat den tidigare alltför låga kostnaden för schaktning i tätort. Trots att kostnaden för schaktning i asfalt reviderats beaktas dock inte detta vid kostnadsberäkningen av schaktning längs gata i tätort, utan PTS² antar att denna schaktning har en betydligt lägre kostnad än vad som är fallet.

¹ Modellreferensdokument principer för kalkylmodell för det fasta nätet, sid 32. ”*Den sista biten av accessnätet, från avlämningspunkt på allmän mark vid gräns till privat mark (tomtgräns) till fastighets- eller användarnod benämns väg-till-hus och finansieras separat med anslutningsavgift som betalas av slutkund. Därför exkluderas kostnaderna för väg-till-hus-sträckningen i kostnadsberäkningen.*”

² Modelldokumentation för det fasta nätet, sid 82. ”*Schaktkostnaden bestäms av om byggnaden ligger i tätort, mindre tätort eller utanför tätort. ”Schaktning i hård yta används i tätort, medan ”gräs”-dike i jord används i mindre tätort och utanför tätort. ”Asfalt”-dike tillämpas vid korsning av väg, och plöjning används för den vertikala delen av sista biten på privat tomtmark. Det sistnämnda leder till en låg dikeskostnad per meter. Det bör dock noteras att kostnaden för dessa schakt enligt princip 11 i modellreferensdokumentet (MRD) exkluderas från beräkningen av enhetskostnader, och har därför ingen påverkan på modellens kostnadsresultat.*”

Det skulle underlätta förståelsen av kalkylmodellen om Modelldokumentationen mer utförligt beskriver hur anläggningsarbetet och schaktningen modelleras. Det är i föreliggande Modelldokumentation svårt att utläsa hur kostnaden för schakt beräknas i tätort. Det kan dock förstås som att PTS endast tar hänsyn till schaktlängdvid val av det kostnadseffektivaste förläggningssättet.

”Segmentet schaktas på båda sidor ifall det är kostnadseffektivt, dvs. när den totala längden för schaktning tvärs över vägen till varje byggnad på lillsidan blir längre än ett schakt på lillsidan plus schaktning över väg, multiplicerat med en kostnadsfaktor för att beakta skillnaden i kostnad mellan schaktning över väg (hård yta) som är dyrare och schaktning längs väg (som kan bestå av mjukt underlag).”³

PTS anger att kalkylmodellen innehåller en kostnadsfaktor⁴ som avser spegla skillnaden mellan kostnaden vid schakt för korsande av gata och vid schakt längs en väg. PTS förefaller därvid endast beakta ytbeläggningens beskaffenhet i gata kontra trottoar. Som Stokab påtalat tidigare är kostnaden för att schakta i gata eller trottoar (längs gata) i tätort densamma. Vid korsande av gata tillkommer dock ytterligare kostnadslag med betydande kostnader. Det förefaller enligt vad Stokab kan utläsa som att PTS i kostnadsberäkningen vid korsande av gata inte fullt ut beaktar kostnaderna för de moment som tillkommer vid korsande av gata.

Stokab beskriver nedan närmare anledningen till de förhållandevis höga kostnaderna för korsande av gata. För att inte förhindra framkomligheten för trafiken ställs ofta krav på att schaktning och asfaltering vid korsande av gata utförs nattetid, vilket har en rad fördyrande omständigheter som följd. Oftast behöver arbetet utföras under en tid av tre till fyra nätter för att kunna uppfylla krav på framkomlighet under arbetets gång, arbetsplatsen måste då etableras och städas av vid flera tillfällen. Som exempel på tillkommande arbetsmoment kan nämnas att frakta bort och hämta schakt-/fyllnadsmassor, uppstart av asfaltverk m.m. Därutöver tillkommer ersättning för obekvämt arbetstid och avsättning av arbetstid för dygnsvila. Krav på framkomlighet under arbetets gång ställer också krav på trafikordningar bl.a. s.k. ”körplåtar” som läggs över schaktet, så att trafikflöden kan fortgå utan alltför stora störningar. Vaghållarna ställer därutöver krav på att asfalten måste ”fräsas” upp och nyanläggas för att standarden på gatubeläggningen ska bibehållas trots grävarbetet, kraven kan vara upp till trettio meter åt vardera håll från det korsande schaktet. Att korsa gatan istället för att förlägga fibernätet längs gatorna är således betydligt mer kostsamt än vad som framgår av Modelldokumentationen. Med anledning av de höga kostnaderna utgör nätsegmentet korsande av gata ytterst sällan ett kostnadseffektivt val för avgrening av accessnätet, utan det nyttjas huvudsakligen för stamnätet i ett fibernät.

Stokab har förståelse för att modelleringen av hur ett fibernät byggs inte i alla detaljer kan spegla verkligheten. Modelldokumentationens beskrivning bör dock förbättras så att det kan utläsas hur modelleringen på ett rättvisande sätt speglar kostnaderna för schaktning. Om PTS i den teoretiska kalkylmodellen väljer att låta det kostsamma nätsegmentet att korsa en gata ingå i distributionsnätet bör kostnadsfaktorn för detta beakta de tillkommande kostnaderna, vilka är betydligt högre än vad som angivits i det remitterade förslaget⁵.

³ Modelldokumentation för det fasta nätet, sid 75.

⁴ Modelldokumentationen för kalkylmodellen för det fasta nätet sid 92. ”Vägt förhållande mellan kostnaden för schaktning som korsar väg (gräv asfalt) och grävning längs segment (gräv cykelbana och gräv mjukt underlag).”

⁵ Modelldokumentation för det fasta nätet, sid 92. ”Tabell 22 - ”SOURCE_PARAMETERS_COMMON”, Onetrench_Multiplier FO 1,8”